

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4839/2021
03.12.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Дуња Николић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Драган Јовић, адвокат из ..., ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4424/19 од 29.09.2020. године, која је исправљена решењем истог суда Гж 4424/19 од 14.07.2021. године, у седници одржаној 03.12.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 4424/19 од 29.09.2020. године, која је исправљена решењем истог суда Гж 4424/19 од 14.07.2021. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П 1413/14 од 27.03.2019. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев, па је утврђено да је тужилца власник непокретности која се води као кат.парц. бр. ... „ВВ“ пашњак 4. класе у површини од 284 м2, КО ... у ЛН .., што је тужена дужна да призна и трпи промену власништва у катастарском оператру. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужилци накнади трошкове парничног поступка од 140.700,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 4424/19 од 29.09.2020. године, која је исправљена решењем истог суда Гж 4424/19 од 14.07.2021. године, ставовима првим и другим изреке преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев, којим је тужилца тражила да се утврди да је власник непокретности која се води као кат.парц. бр. .. „ВВ“ пашњак 4. класе у површини од 284 м2, КО ... у ЛН .., као и захтев да тужена ово право призна и трпи промену власништва у катастарском оператру. Исправљеним ставом трећим изреке, тужилца је обавезана да туженој накнади трошкове поступка од 107.250,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка учињених пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да је ревизија тужилце основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, свекар тужиље, сада пок. ГГ, бивши из ... имао је непокретности на простору на коме се налази спорна парцела, да је парцела носила број .. чија је површина 4 ара, да се са источне стране граничила са парцелама бр. .. и .. и које су биле уписане на име ДД и одговарају садашњим парцелама тужене, да предметна парцела бр. .. одговара по пописном катастру катастарској парцели број .. која је некада била уписана на име ГГ, да је у току израде новог премера и израде елабората (који је у службеној употреби од 1973. године) ова парцела уписана на име оца тужене и била је уписана на његово име до 2008. године, када је уписана тужена по основу решења о наслеђивању О 468/07 од 19.11.2007. године (што је утврђено на основу налаза и мишљења вештака геометра). Оценом исказа тужиље и тужене, саслушаних у својству парничних странака и сведока, утврђено је да ни тужена ни њен отац ЂЂ нису били у државини наведене парцеле, већ да су свекар, свекрва и супруг тужиље ову парцелу косили и обрађивали, а после супруга ЕЕ, који је био у непрекидној државини непокретности све до своје смрти 1996. године (а нико му није оспоравао право својине на наведеној парцели, па ни отац тужене сада пок. ЂЂ), тужиља је одмах оградилa парцелу, није је обрађивала али је косила траву и давала другим лицима да косе. До спора између парничних странака је дошло када је тужена почела да разграђује предметну парцелу и складишти грађевински материјал на њој, због чега је тужиља водила спор због сметања државине против тужене, током ког поступка је и сазнала да је тужена уписана као власник на предметној парцели, те је и поднела тужбу за утврђење парава својине у овој парници.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, закључивши да је тужиља савестан и законити држалац, будући да су свекар, свекрва и њен сада покојни супруг ову парцелу обрађивали а потом и косили, да је тужиљин супруг ЕЕ био у непрекидној државини непокретности све до своје смрти 1996. године, а затим је тужиља наставила да држи непокретност коју је оградилa и исту је косила и давала другим лицима да косе. При том је оценио да тужена није могла да стекне право својине на предметној парцели јер је њен претходник на основу авио снимања уписан као власник, што није правни основ за стицање права својине, као и зато што тужена, ни њен отац ЂЂ нису били у државини наведене непокретности.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев са образложењем да је током првостепеног поступка утврђено да се отац тужене од израде катастра непокретности који је ступио на снагу 1973. године води као земљишно-књижни власник предметне кп.бр. ..., и да је тужена исту наследилa од свог оца 2008. године. Међутим, закључио је да тужиља није доказала иденитет између парцела стари бр. .. површине 4 ара и нови бр. .. површине 284 м², због чега није могла доказати ни континуитет државине (њених правних претходника и ње) на спорној парцели, као и да је спорну парцелу тужиља оградилa тек након смрти супруга и његових правних претходника, оценивши да се зато са сигурношћу не би могло закључити да се држање дела парцеле стари број .. наследницима има урачунати као да је у питању државина целе парцеле нови бр. .. . Поред тога, тужиља није доказала ни континуитет у наслеђивању, односно да је управо она искључиви наследник ранијих сопственика парцеле .. и да стога има право на урачунавање времена потребног за

одржај ранијих сопственика, нити је доказала да је ова државина била савесна, при околности да је почев од формирања катастра 1973. године иста први пут уписана на име пок. оца тужене.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом тужиље основано указује на битну повреду одредаба парничног поступка учињену пред другостепеним судом из члана 374. став 1. у вези са чланом 383. став 3. ЗПП.

Наиме, пред првостепеним судом је спроведен доказни поступак читањем писмених доказа у списима – налаза и мишљења вештака геометра, исказа парничних странака и сведока, као и увиђајем на лицу места у присуству вештака геометра, па је након оцене наведених доказа првостепени суд одлучио о основаности тужбеног захтева. Међутим, другостепени суд је без отварања расправе, своју одлуку засновао на чињеницама које нису утврђене у првостепеној пресуди, чиме је променио утврђено чињенично стање, без одржавања расправе и понављања изведених доказа.

Чињенично стање другачије од оног које је утврдио првостепени суд, другостепени суд може утврдити само на основу расправе одржане пред другостепеним судом. Како у конкретном случају другостепени суд није отворио расправу, у смислу члана 383. став 3. ЗПП, то је починио битну повреду парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са наведеном одредбом.

При опредељењу да се пред другостепеним судом понове већ изведени докази, другостепени суд је дужан да поступи у складу са одредбом члана 384. став 1. ЗПП, те на расправу позове странке и њихове пуномоћнике, као и оне сведоке за које одлучи да се саслушају. Ако сматра да је првостепени суд погрешно оценио исказе појединих сведока и на исказима тих сведока засновао утврђење о каквој битној чињеници, другостепени суд треба да изведе доказ непосредним саслушањем сведока да би формирао и у оцени доказа образложио сопствено уверење. Другостепени суд је слободан да одлучи које ће сведоке да саслуша, а исказе других сведока да прочита, у зависности од садржине исказа датих пред првостепеним судом и значаја који је од стране првостепеног суда дат исказима појединих сведока.

У поновном поступку, другостепени суд ће донети нову одлуку о жалби тужене имајући при том у виду примедбе из овог решења, те ако нађе да је ради правилног и потпуног утврђења чињеничног стања потребно да се понове већ изведени докази у складу са овлашћењем из члана 383. став 3. ЗПП ће заказати расправу на којој ће поновним извођењем доказа поуздано утврдити да ли је тужилца једини законски наследник иза пок. ЕЕ, ко су законски наследници иза његовог пок. оца ГГ и мајке, те да ли је расправљена њихова заоставштина и да ли је постојао неки договор њихових наследника у вези са коришћењем предметне парцеле. Приликом одлучивања другостепени суд ће имати у виду да се у време потребно за одржај урачунава и време за које су претходници садашњег држаоца држали ствар као савесни држаоци (члан 30. став 2. Закона о основама својинскоправних односа), да време потребно за одржај почиње тећи од оног дана када је држалац ступио у државину ствари а завршава се истеком последњег дана времена потребног за одржај, те ако је у току одржаја дошло до промене личности, услов да би наступило прирачунавање („акцесија“) времена одржаја је тај да садашњи држалац има исту државину као и његови претходници који су били законити и савесни држаоци, односно само савесни држаоци (уколико се ради о апсолутном року за одржај). Уколико нису испуњени наведени услови за

прерачунавање времена новог држаоца да рок за одржај тече од момента прибављања ствари, и у том смислу оценити да ли су били испуњени услови за одржај, након чега ће донети правилну и закониту одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер она зависи од исхода одлуке о правној ствари.

На основу одредбе члана 415. став 1. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**